

CENTRALNA
BIBLIOTEKA
PTTK

II-424p

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

PECJALNE

kwiecień 1989r.

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

PRZEWODNICTWO TURYSTYCZNE PTTK

Koleżanki i Koledzy Przewodnicy!

1 stycznia 1989 roku przestały funkcjonować państwowe uprawnienia przewodnickie. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przystąpiło do stworzenia własnej struktury przewodnictwa turystycznego PTTK w oparciu o Statut PTTK, ustawę o działalności gospodarczej oraz inne akta prawne.

W przekazywanym Wam materiale zawarte są najważniejsze dokumenty dotyczące przewodnictwa turystycznego PTTK zatwierdzone przez Prezydium ZG PTTK w dniu 29 marca b.r.

Gorąco apelujemy o dalszą aktywną działalność w kołach i klubach przewodnickich PTTK, o kontynuowanie szkoleń, a przede wszystkim o zwartość środowiska przewodnickiego. Nie możemy i nie powinniśmy dopuścić do zaprzepaszczenia tradycji i dobrego imienia PTTK-owskiego przewodnictwa.

U C H W A Ł A Nr 165/89

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 1989-03-29
w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK

Przewodnictwo turystyczne zrodziło się w Polskim Towarzystwie Tatrzańskim. Piękne karty w rozwoju polskiej turystyki zapisali również przewodnicy działający w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. Od blisko 40 lat przewodnictwo stanowi integralną część działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego - organizacji powstałej z połączenia PTT i PTK.

Dzięki przewodnikom turystycznym zapewnia się bezpieczeństwo na szlaku, kształtuje się wyobraźnię, wrażliwość i wiedzę wędrujących. Przewodnicy są niezwykle ważną grupą wśród kadry kształtującej programowe oblicze Towarzystwa. Przy ich współdziałaniu powstały systemy zdobywania uprawnień, dokształcania i doskonalenia oraz podstawy struktury ruchu przewodnickiego w ramach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

PTTK jest żywnie zainteresowane rozwijaniem przewodnictwa społecznego i zawodowego. Naszą troską jest właściwe kształtowanie edukacji krajoznawczo-turystycznej społeczeństwa oraz rozbudzanie świadomości ekologicznej i kulturowej. Rola przewodników w tym procesie jest ogromna. Dlatego też będziemy dalej umacniać rangę i pozycję przewodników w życiu Towarzystwa oraz sprzyjać podnoszeniu poziomu ich działalności.

Wychodząc z takich właśnie przesłanek Prezydium Zarządu Głównego PTTK, działając w oparciu o § 8 pkt 7 Statutu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz § 8 ust. 4 pkt 1 Regulaminu ZG PTTK, zarządu wojewódzkiego, zarządu oddziału PTTK:

- Upoważnia Sekretarza Generalnego PTTK do wydania, po konsultacji z Komisją Przewodników Turystycznych ZG PTTK zarządzeń:
  - w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK wraz z zasadami klasyfikacji przewodników stanowiącymi załącznik do zarządzenia,
  - w sprawie zasad zatrudniania i wynagradzania przewodników.
- Uchwala z upoważnienia Zarządu Głównego PTTK "Regulamin koła-klubu przewodników turystycznych PTTK".
- Uchwala "Regulamin instruktora przewodnictwa turystycznego PTTK".
- Uchwala poprawki do "Systemu kontroli pracy i oceny kwalifikacji przewodników turystycznych PTTK" - stanowiącego załącznik do uchwały Prezydium ZG PTTK nr 34/86 z 1986-09-25 - utrzymując uchwałę oraz system wraz z poprawkami jako dokumenty obowiązujące.
- Postanawia, że w dalszym ciągu obowiązuje:
  - uchwała nr 62/87 z 1987-08-28 Prezydium ZG PTTK w sprawie "Zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych PTTK" uzupełniona o program szkolenia przewodnika muzealnego,
  - uchwała nr 52/82 z 1982-01-21 Prezydium ZG PTTK w sprawie zatwierdzenia "Regulaminu funduszu przewodnickiego PTTK" oraz uchwała nr 142/88 z 1988-11-28 Prezydium ZG PTTK dot. tego funduszu,
  - uchwała nr 138/88 z 1988-11-25 Prezydium ZG PTTK w sprawie Górskiej Szkoły Przewodników PTTK,
  - uchwała nr 122/88 z 1988-10-05 Prezydium ZG PTTK w sprawie zatwierdzenia stawek wynagrodzenia dla członków zespołu kontroli pracy przewodników,
  - Regulamin Zarządu Głównego PTTK, zarządu wojewódzkiego PTTK i zarządu oddziału PTTK uchwalony przez ZG PTTK, a wprowadzony w życie zarządzeniem Sekretarza Generalnego PTTK nr 4/84 z 1984-03-15 w odniesieniu do oddziału przewodników turystycznych PTTK,
  - "Regulamin ramowy komisji społecznych PTTK" uchwalony przez ZG PTTK, a wprowadzony w życie zarządzeniem Sekretarza Generalnego PTTK nr 14/84 z 1984-07-03 - w odniesieniu do Komisji Przewodników Turystycznych ZG PTTK oraz komisji przewodników turystycznych Zarządów Wojewódzkich PTTK.

Prezydium ZG PTTK

ZARZĄDZENIE Nr 10/89

Sekretarza Generalnego PTTK z 1989-04-05 w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK

I. Postanowienia ogólne

Działając w oparciu o Statut PTTK § 8 ust. 7 oraz uchwałą Prezydium Zarządu Głównego PTTK nr 165/89 z 1989-03-29 w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK zarządzam, co następuje:

§ 1

Przewodnikiem turystycznym PTTK, zwanym dalej "przewodnikiem" jest osoba - członek PTTK - posiadający uprawnienia nadane zgodnie z przepisami niniejszego zarządzenia lub posiadająca uprawnienia nadane przed dniem wprowadzenia w życie niniejszego zarządzenia.

§ 2

1. Przewodnik jest członkiem kadry programowej PTTK.
2. Zadaniem przewodnika jest metodyczne oprowadzanie wycieczek, krzewienie wśród nich rzetelnej wiedzy o Polsce, a w szczególności zaznajamianie z dorobkiem kulturalnym i gospodarczym kraju, z historią Polski, z pięknem krajobrazu i przyrody.

§ 3

1. Ustala się następujące rodzaje przewodników:
  - 1) miejski,
  - 2) terenowy
  - 3) górski (tatrzański, beskidzki, sudecki),
  - 4) zakładowy,
  - 5) muzealny.
2. W zależności od kwalifikacji i stażu pracy, każdy przewodnik może być zakwalifikowany do III, II lub I klasy.

II. Zasady nadawania, pozbawiania uprawnień, teren działalności przewodnika

§ 4

1. Uprawnienia przewodnika może otrzymać osoba, która:
  - 1) jest członkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego,
  - 2) ukończyła 21 rok życia, nie przekroczyła 40 roku życia przy ubieganiu się o uprawnienia przewodników górskich i 50 roku życia przy pozostałych rodzajach uprawnień przewodnickich,
  - 3) posiada wykształcenie co najmniej średnie,
  - 4) wykazuje się dobrym stanem zdrowia i sprawnością fizyczną odpowiednią dla danego rodzaju przewodnictwa, stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
  - 5) posiada wymaganą wiedzę krajoznawczą, a w przypadku ubiegania się o uprawnienia przewodników górskich wykazuje się ponadto czynnym uprawianiem turystyki górskiej,
  - 6) ukończyła kurs dla kandydatów na przewodnika według zasad i programów szkolenia uchwalonych przez ZG PTTK oraz odbyła staż praktykancki,
  - 7) zdała egzamin praktyczny i teoretyczny przed właściwą komisją egzaminacyjną przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK.
2. Kandydat na przewodnika może być dopuszczony do egzaminu bez ukończenia kursu na zasadach eksternistycznych, o ile posiada odpowiednie przygotowanie i odbył staż praktykancki w PTTK.
3. Przewodnik, który ukończył 70 rok życia otrzymuje tytuł przewodnika-seniora - nadany przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK.

§ 5

1. Uprawnienia przewodnika miejskiego są nadawane na następujące miasta:
  - 1) Gdańsk (Gdynia, Sopot), 2) Katowice (Górnośląski Okręg Przemysłowy), 3) Kraków,
  - 4) Lublin, 5) Łódź, 6) Olsztyn, 7) Poznań,

- 8) Sandomierz, 9) Szczecin, 10) Toruń, 11) Warszawa, 12) Wrocław.
2. Po miastach wymienionych w ust. 1 mogą prowadzić wycieczki przewodnicy, którzy uzyskali uprawnienia do prowadzenia wycieczek po tych miastach.

§ 6

- Uprawnienia przewodnika terenowego są nadawane na teren:
- 1) określonego województwa,
  - 2) regionu będącego częścią województwa lub kilku województw.

§ 7

1. Uprawnienia przewodnika górskiego - tatrzańskiego są nadawane na tereny Tatr, Podtatrza i górskich pasm przyległych.
2. Uprawnienia przewodnika górskiego - beskidzkiego są nadawane na tereny Beskidów, Pogórza Karpackiego, Spisza, Orawy, Podhala i Pienin.
3. Uprawnienia przewodnika górskiego - sudeckiego są nadawane na tereny Sudetów wraz z Przedgórzem.

§ 8

Uprawnienia przewodnika zakładowego są nadawane na udostępnione do zwiedzania zakłady pracy.

§ 9

Uprawnienia przewodnika muzealnego są nadawane na właściwe muzea oraz rejony i ekspozycje terenowe z nim związane.

§ 10

1. Przewodnik w zależności od posiadania niżej określonych kwalifikacji może otrzymać dodatkowe uprawnienia:
  - 1) do oprowadzania wycieczek zagranicznych, po zdaniu egzaminu ze znajomości języków obcych, przed komisją języków obcych, oraz po wykazaniu się dodatkowymi wiadomościami (zgodnie z ramowym programem szkolenia) przed komisją egzaminacyjną przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK,
  - 2) przewodnik terenowy - do prowadzenia wycieczek na trasy przebiegające przez teren co najmniej dwóch regionów,
  - 3) przewodnik górski - do prowadzenia wycieczek wspinaczkowych na terenie swoich uprawnień,
  - 4) przewodnik górski i terenowy - do prowadzenia wycieczek narciarskich na terenie swoich uprawnień,
  - 5) przewodnik miejski, terenowy, górski - po obiektach lub terenach wydzielonych (t.j. muzeach, parkach narodowych, miejscach pamięci narodowej zgodnie z porozumieniami zawierzanymi w razie potrzeby z dysponentami poszczególnych obiektów).
2. W "Zasadach klasyfikacji przewodników turystycznych PTTK" stanowiących załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia określono szczegółowo wymagane kwalifikacje przy:
  - 1) nadawaniu uprawnień przewodników w poszczególnych rodzajach i klasach,
  - 2) przeszerzaniu do wyższych klas,
  - 3) rozszerzaniu uprawnień.
3. Dla przewodników prowadzących szkolenia, do-kształcanie, kontrolę pracy przewodników, wprowadza się tytuł Instruktora Przewodnictwa PTTK. Instruktora Przewodnictwa obowiązuje "Regulamin Instruktora Przewodnictwa PTTK".

§ 11

1. Uprawnienia przewodnika nadaje z upoważnienia Zarządu Głównego PTTK:
  - 1) dla przewodnictwa miejskiego i terenowego po województwie - zarząd wojewódzki PTTK właściwy za względu na teren uprawnień,
  - 2) dla przewodnictwa terenowego i po turystycznych trasach krajowych - zarząd woje-

wódzki PTTK właściwy ze względu na teren uprawnień podstawowych przewodnika z zachowaniem przepisów dotyczących działania komisji egzaminacyjnej.

- 3) dla przewodnictwa górskiego:
    - a) beskidzkiego - Zarząd Wojewódzki PTTK w Katowicach, Krakowie, Bielsku Białej, Nowym Sączu, Tarnowie, Krośnie, Rzeszowie i Przemysłu, właściwy ze względu na siedzibę organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników. Dla kandydatów na przewodników z innych województw - którykolwiek z wymienionych Zarządów Wojewódzkich,
    - b) tatrzańskiego - Zarząd Wojewódzki PTTK w Nowym Sączu, Katowicach, Krakowie, właściwy ze względu na siedzibę organizatora szkolenia. Dla kandydatów z innych województw - Zarząd Wojewódzki PTTK w Nowym Sączu,
    - c) sudeckiego - Zarząd Wojewódzki PTTK w Jeleniej Górze, Wałbrzychu, Wrocławiu, Legnicy, właściwy ze względu na siedzibę organizatora szkolenia. Dla kandydatów na przewodników z innych województw - którykolwiek z wymienionych Zarządów Wojewódzkich.
  - 4) dla przewodnictwa zakładowego - Zarząd Wojewódzki PTTK właściwy ze względu na lokalizację zakładu pracy, w porozumieniu z dyrektcją tego zakładu,
  - 5) dla przewodnictwa muzealnego - zarząd wojewódzki PTTK właściwy ze względu na lokalizację muzeum, w porozumieniu z dyrekcją tego muzeum.
2. Uprawnienia przewodnika, o których mowa w ust. 1 nadaje właściwy Zarząd Wojewódzki PTTK na wniosek komisji egzaminacyjnej przewodników turystycznych Zarządu Wojewódzkiego PTTK.
  3. Przewodnicy otrzymujący uprawnienia składają uroczyste przyrzeczenie przewodnickie o następującej treści:

"Świadomy zadań i roli przewodnika turystycznego PTTK przyrzekam pełnić swoje obowiązki sumiennie i starannie, być rzecznikiem krzewienia wiedzy o Polsce, dbać o godność, honor i postawę moralną przewodnika PTTK".
  4. Potwierdzeniem nadanego uprawnienia przewodnika jest legitymacja przewodnika turystycznego PTTK, której wzór zatwierdza Zarząd Główny PTTK.
  5. Uprawnienia przewodnika przedłuża się co dwa lata. Przedłużenia dokonuje właściwy zarząd wojewódzki PTTK na wniosek zarządu koła-klubu przewodników turystycznych PTTK.

§ 12

Przewodnik w czasie wykonywania swej funkcji podlega ocenie zgodnie z "Systemem kontroli pracy i oceny kwalifikacji przewodników obowiązującym w PTTK" i regulaminem jednostek PTTK, na zlecenie których pracuje.

§ 13

1. Za popełnione wykroczenia i nie przestrzeganie przepisów dotyczących przewodników PTTK przewodnik może być ukarany łącznie z pozbawieniem uprawnień przewodnika turystycznego PTTK.
2. Pozbawienia uprawnień przewodnika turystycznego PTTK dokonuje, z upoważnienia Zarządu Głównego PTTK, właściwy zarząd wojewódzki PTTK.

III. Zasady działania komisji egzaminacyjnej przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK i Komisji Odwoławczej d/s Przewodników Turystycznych ZG PTTK

§ 14

1. Zarząd wojewódzki PTTK w uzgodnieniu z komisją przewodników turystycznych PTTK powołuje komisję egzaminacyjną przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK.
2. W przypadkach uzasadnionych zarządy wojewódzkie PTTK, drogą wzajemnego porozumienia, mogą powołać wspólną komisję egzaminacyjną, określić jej siedzibę oraz zasady organizacyjne pracy.
3. Składy osobowe komisji egzaminacyjnych przewodników turystycznych zarządy wojewódzkie przekazują do wiadomości Zarządowi Głównemu PTTK.

§ 15

Członkami komisji egzaminacyjnej przewodników turystycznych PTTK powinni być instruktorzy przewodnictwa, doświadczeni przewodnicy I lub II klasy oraz specjaliści zagadnień wchodzących w zakres programów szkolenia przewodników.

§ 16

Komisja egzaminacyjna przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK ma następujące zadania:

- 1) przeprowadzanie egzaminów praktycznych i teoretycznych, w tym kwalifikowanie i egzaminowanie kandydatów na przewodników,
- 2) egzaminowanie przewodników na podwyższenie klas przewodnickich lub rozszerzenie uprawnień,
- 3) przeprowadzanie egzaminów sprawdzających, o których mowa w rozdz. IV niniejszego zarządzenia,
- 4) wnioskowanie do zarządu wojewódzkiego PTTK o:
  - nadanie uprawnień kandydatom na przewodników,
  - nadanie wyższej klasy,
  - rozszerzenie uprawnień przewodnika,
- 5) określenie wysokości opłat egzaminacyjnych pobieranych od przewodników.

§ 17

1. Wydatki związane z kosztami prac komisji egzaminacyjnej przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK planuje i umieszcza w swoim budżecie zarząd wojewódzki PTTK.
2. Opłaty pobierane za przeprowadzone egzaminy wpływają do budżetu zarządu wojewódzkiego PTTK.
3. Za udział w egzaminach praktycznych i teoretycznych członkom komisji egzaminacyjnych przysługuje wynagrodzenie według średniej stawki przewodnika I klasy - dla danego rodzaju przewodnictwa - ustalonej przez właściwy zarząd wojewódzki PTTK.

§ 18

1. Zarząd Główny PTTK powołuje w porozumieniu z Komisją Przewodników Turystycznych ZG PTTK Komisję Odwoławczą d/s Przewodników Turystycznych Zarządu Głównego PTTK.
2. Zadaniem Komisji Odwoławczej d/s Przewodników Turystycznych ZG PTTK jest pełnienie funkcji odwoławczych od decyzji zarządów wojewódzkich PTTK w sprawach:
  - nadawania i pozbawiania uprawnień,
  - podwyższania klas,
  - rozszerzania uprawnień.
3. Wydatki związane z kosztami prac Komisji Odwoławczej d/s Przewodników Turystycznych ZG PTTK planuje i umieszcza w swym budżecie Zarząd Główny PTTK.

IV. Prawa i obowiązki przewodnika, postępowanie dyscyplinarne

§ 19

1. Przewodnik ma prawo do:
  - 1) prowadzenia wycieczek turystyczno-krajoznawczych krajowych i zagranicznych społecznie oraz za wynagrodzeniem zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, po terenie na który otrzymał uprawnienia,
  - 2) pełnienia obowiązków kierownika wycieczki w przypadku wycieczek górskich i terenowych,
  - 3) pobierania wynagrodzenia za świadczone usługi wg stawek ustalonych przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK z jednostkami PTTK zatrudniającymi przewodnika,
  - 4) ubezpieczenia przez jednostki PTTK zatrudniające przewodnika od następstw nieszczęśliwych wypadków w czasie wykonywania funkcji przewodnika,
  - 5) korzystania z funduszu przewodnickiego PTTK zgodnie z obowiązującymi przepisami,
  - 6) okresowego zwolnienia od prowadzenia wycieczek w uzasadnionych przypadkach (decyduje zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK),
  - 7) noszenia, obok właściwej odznaki przewodnickiej, odznaki regionalnej koła-klubu przewodników,
  - 8) kształtowania programu działalności Towarzystwa

- rzystwa oraz koła-klubu przewodników turystycznych PTTK,
- 9) korzystania z pomocy i urządzeń PTTK, jak biblioteki, pracowni krajoznawcze, obiekty itp.,
  - 10) korzystania ze źródeł organizacyjnych za usługi noclegowe w obiektach PTTK i ogólnodostępnych wypożyczalniach sprzętu turystycznego wg zasad określonych przez Zarząd Główny PTTK,
  - 11) wyróżnień i odznaczeń zgodnie z "Systemem wyróżnień członków i kadry PTTK" obowiązującym w PTTK,
  - 12) tytułu "Zasłużony przewodnik PTTK" - nadawane go przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK - w przypadku posiadania przez przewodnika 20-letniego stażu przewodnickiego i wyróżniania się aktywną pracą i działalnością na rzecz przewodnictwa.
2. "Przewodnik Senior", o którym mowa w rozdz. II § 4 ust. 3 ma prawo do dalszego prowadzenia wycieczek, jeśli przedłoży zarządowi koła-klubu przewodników turystycznych zaświadczenie lekarskie stwierdzające odpowiedni jego stan psychofizyczny. Prawo do prowadzenia wycieczek obowiązuje przez okres 2 lat i może być analogicznie przedłużane.

§ 20

Przewodnik ma obowiązek:

1. przekazywania rzetelnej wiedzy o kraju ojczystym, jego dziejach, kulturze, przyrodzie, pięknie,
2. popularyzowania wiedzy o współczesnym życiu społecznym, politycznym, gospodarczym i kulturalnym,
3. propagowania programu PTTK,
4. oprowadzania turystów zgodnie z posiadanymi uprawnieniami,
5. prowadzenia przydzielonych wycieczek na zlecenie jednostek PTTK - przynajmniej w minimalnej ilości rocznej określonej przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK,
6. dbania o zdrowie i bezpieczeństwo prowadzonych przez siebie turystów i udzielanie im pierwszej pomocy w nagłych wypadkach,
7. zrzeczania się w koła-klubie przewodników turystycznych PTTK, którego regulamin uchwalił Zarząd Główny PTTK,
8. podnoszenia swoich kwalifikacji przewodnickich,
9. noszenia w czasie wykonywania funkcji przewodnika właściwej odznaki przewodnickiej, legitymacji przewodnika turystycznego PTTK oraz zlecenia pracy,
10. przestrzegania przepisów dotyczących przewodników PTTK,
11. okazywania legitymacji przewodnika turystycznego PTTK na żądanie osób upoważnionych.

§ 21

1. W przypadku popełnienia wykroczenia lub nieprzestrzegania przepisów dotyczących przewodników, przewodnik może być ukarany przez:
  - 1) zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK
    - a) upomnieniem,
    - b) naganą
  - 2) Zarząd Wojewódzki PTTK
    - a) zawieszeniem w prawach przewodnika na okres do 2 lat,
    - b) pozbawieniem uprawnień przewodnika turystycznego PTTK.
2. W przypadku powtarzających się skarg na działalność przewodnika lub wniosków pokontrolnych, które wskazują na niewłaściwy poziom wiedzy i umiejętności przewodnika Komisja Egzaminacyjna Przewodników Turystycznych ZW PTTK przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności przewodnickich (t.zw. egzamin weryfikacyjny).
3. O nałożenie kar, o których mowa w ust. 1 i 2 mogą wnioskować: komisja dyscyplinarna zarządu koła-klubu przewodników turystycznych PTTK, zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK, zarząd oddziału PTTK, zarząd wojewódzki PTTK, zespoły kontrolne pracy i oceny kwalifikacji przewodników turystycznych PTTK.
4. Jednostka zatrudniająca przewodnika może wystąpić o ukaranie przewodnika za pośrednictwem zarządu oddziału PTTK.
5. 1) Orzeczenie kary winno nastąpić po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego i umożliwieniu przewodnikowi ustosunkowania się do zarzutów oraz okoliczności będących powodem postępowania.

- 2) Postępowanie wyjaśniające przeprowadza odpowiednio:
  - a) zespół dyscyplinarny koła-klubu przewodników turystycznych PTTK,
  - b) zespół dyscyplinarny powołany przez zarząd wojewódzki PTTK,
5. 1) W przypadku nałożenia kary przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK, przewodnikowi przysługuje prawo odwołania do zarządu oddziału w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji o ukaraniu. Odwołanie powinno być rozpatrzone w ciągu 1 miesiąca od daty wniesienia.
  - 2) W przypadku nałożenia kary przez zarząd wojewódzki PTTK, przewodnikowi przysługuje prawo odwołania do Komisji Odwoławczej d/s Przewodników Turystycznych ZG PTTK w terminie 1 miesiąca od daty otrzymania decyzji o ukaraniu. Odwołanie powinno być rozpatrzone w ciągu 2 miesięcy od daty wniesienia.
7. Przewodnik może być skreślony z rejestru przewodników PTTK przez zarząd wojewódzki PTTK działający z urzędu, na wniosek zarządu koła-klubu lub zarządu oddziału PTTK w przypadkach:
  - 1) ustania członkostwa w PTTK,
  - 2) rezygnacji z uprawnień,
  - 3) pozbawienia uprawnień w trybie dyscyplinarnym,
  - 4) zaniechanie działalności przewodnickiej na okres dłuższy niż 3 lata,
  - 5) skazanie wyrokiem sądowym na zakaz pełnienia funkcji przewodnika turystycznego,
  - 6) utraty zdolności do wykonywania funkcji przewodnika turystycznego, orzeczonej badaniem lekarskim.
8. W przypadku wniosku przewodnika o przywrócenie uprawnień przewodnickich po skreśleniu dokonanym w trybie określonym w ust. 7 pkt 4 Komisja Egzaminacyjna przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności przewodnickich.

V. Przepisy końcowe

§ 22

1. Osoby, które w chwili wejścia w życie zarządzenia posiadają uprawnienia przewodników miejskich dla miast: Malbork, Białystok, Częstochowa, Gniezno, Kalisz, Kazimierz Dolny, Łańcut, Płock, Opole, Przemyśl, Rzeszów, Tarnów, Zamostę zachowują swoje uprawnienia.
2. Rejestry nadanych uprawnień przewodnickich, wydanych legitymacji oraz akta osobowe przewodników turystycznych PTTK prowadzą właściwe zarządy wojewódzkie PTTK.
3. Zarządy wojewódzkie PTTK nadające uprawnienia, przekazują wykaz nadanych uprawnień do właściwych komisji przewodników turystycznych zarządów wojewódzkich PTTK oraz zarządów kół-klubów przewodników turystycznych PTTK.

§ 23

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą od 1 stycznia 1989 r.
2. Interpretacja przepisów niniejszego zarządzenia należy do Prezydium Zarządu Głównego PTTK po zasięgnięciu opinii Komisji Przewodników Turystycznych ZG PTTK.

Sekretarz Generalny PTTK

(-) Zdzisław Łysio

Załącznik do Zarządzenia nr 10/89
Sekretarza Generalnego PTTK z 1989-03-29

ZASADY KLASYFIKACJI PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH PTTK

§ 1

1. Kandydat na przewodnika miejskiego klasy trzeciej powinien wykazać się przed właściwą komisją egzaminacyjną przewodników turystycznych zarządu wojewódzkiego PTTK, zwaną dalej komisją, umiejętnościami z zakresu znajomości i lokalizacji obiektów krajoznawczych, topografii miasta i jego okolic, a także wiadomościami z zakresu przedmiotów objętych programem szkolenia.

2. Przewodnik miejski powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się:
  - 1) o klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika miejskiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni wycieczkowych,
    - c) wykazanie się przed komisją dodatkowymi wiadomościami z zakresu przedmiotów określonych programem szkolenia,
  - 2) o klasę pierwszą:
    - a) trzyletni staż w II klasie przewodnika miejskiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 60 dni wycieczkowych w II klasie,
    - c) przeprowadzenie co najmniej 3 różnych wykładów względnie wycieczek szkoleniowych dla przewodników lub kandydatów na przewodników,
    - d) przedłożenie pracy pisemnej na temat związany z terenem posiadanych uprawnień.

§ 2

1. Kandydat na przewodnika terenowego klasy trzeciej powinien wykazać się przed komisją umiejętnościami z zakresu znajomości i lokalizacji obiektów krajoznawczych znajdujących się na terenie objętym uprawnieniami, a także wiadomościami z zakresu przedmiotów objętych programem szkolenia.
2. Przewodnik terenowy powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się:
  - 1) o klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika terenowego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni wycieczkowych,
    - c) wykazanie się przed właściwą komisją wiadomościami i umiejętnościami określonymi w programie szkolenia.
  - 2) o klasę pierwszą:
    - a) trzyletni staż w II klasie przewodnika terenowego,
    - b) przepracowanie co najmniej 50 dni wycieczkowych w II klasie,
    - c) przeprowadzenie co najmniej 3 różnych wykładów względnie wycieczek szkoleniowych dla przewodników lub kandydatów na przewodników,
    - d) przedłożenie komisji pracy pisemnej na temat związany z terenem objętym posiadanymi uprawnieniami.
3. Przewodnik terenowy:
  - 1) spełniający wymagania, o których mowa w ust. 2 pkt. 1 i 2 otrzymuje odpowiednią klasę obejmującą cały zakres terytorialny posiadanych dotychczas uprawnień,
  - 2) rozszerzający terytorialny zakres uprawnień otrzymuje uprawnienia w klasie, która aktualnie posiada.

§ 3

1. Kandydat na przewodnika tatrzańskiego klasy trzeciej powinien wykazać się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami w zakresie przewidzianym programem szkolenia niezbędnymi do:
  - 1) prowadzenia wycieczek górskich w warunkach letnich wszystkimi szlakami znakowanymi w Tatrach Polskich i Słowackich, ważniejszymi szlakami znakowanymi w górskich pasmach przyległych,
  - 2) prowadzenia wycieczek autokarowych wszystkimi drogami Podtatrza Polskiego i górskich pasm przyległych po stronie polskiej oraz ważniejszymi drogami Podtatrza Słowackiego i górskich pasm przyległych po stronie słowackiej.
2. Przewodnik tatrzański powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się:
  - 1) o klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika tatrzańskiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni wycieczkowych,
    - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
      - prowadzenia wycieczek górskich w warunkach letnich wszystkimi szlakami znakowanymi w Tatrach Słowackich oraz wszystkimi szlakami znakowanymi w górskich

pasmach przyległych po stronie polskiej i ważniejszymi szlakami znakowanymi w górskich pasmach przyległych po stronie słowackiej,
 - prowadzenia wycieczek autokarowych wszystkimi drogami Podtatrza Słowackiego i górskich pasm przyległych po stronie słowackiej.

- 2) o klasę pierwszą:
  - a) trzyletni staż w klasie II przewodnika tatrzańskiego,
  - b) przepracowanie co najmniej 50 dni wycieczkowych w II klasie,
  - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
    - prowadzenia wycieczek górskich w warunkach letnich wszystkimi trasami turystycznymi na terenie uprawnień po stronie polskiej oraz wszystkimi szlakami znakowanymi po stronie słowackiej,
    - prowadzenia wycieczek górskich w warunkach zimowych na główne przełęcze Tatr i łatwiejsze tatrzańskie szczyty,
    - ogólnej znajomości górskich regionów turystycznych w Polsce,
    - przedłożenie komisji pracy pisemnej na temat związany z terenem objętym posiadanymi uprawnieniami.
3. Użyte w ust. 1 i 2 określenia:
  - 1) Podtatrze Polskie - obejmuje teren Spisza, Orawy, Podhala i Pienin w granicach PRL,
  - 2) Podtatrze Słowackie - obejmuje teren Liptowa, Orawy, Spisza wraz z Dolnym Spiszem w granicach CSRS,
  - 3) górskie pasma przyległe - obejmuje pasmo Babiej Góry, Górców, Magury Spiskiej, Gór Lewockich, Niżnych Tatr, Wielkiej i Małej Fatry, Gór Choczańskich oraz Magury Orawskiej leżącej w granicach PRL i CSRS.

§ 4

1. Kandydat na przewodnika beskidzkiego klasy trzeciej powinien wykazać się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami w zakresie przewidzianym programem szkolenia niezbędnymi do:
  - 1) prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich wszystkimi szlakami znakowanymi w wybranej części Beskidów Polskich oraz ważniejszymi szlakami znakowanymi w pozostałych częściach Beskidów Polskich,
  - 2) prowadzenia wycieczek pieszych i autokarowych ważniejszymi drogami Beskidów Polskich i Słowackich.
2. Przewodnik beskidzki powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się:
  - 1) o klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika beskidzkiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni wycieczkowych,
    - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
      - prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich wszystkimi szlakami znakowanymi drugiej wybranej części Beskidów Polskich oraz ważniejszymi szlakami znakowanymi w Beskidach Słowackich,
      - prowadzenia wycieczek autokarowych wszystkimi drogami Beskidów Polskich i Słowackich.
  - 2) o klasę pierwszą:
    - a) trzyletni staż w klasie II przewodnika beskidzkiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 50 dni wycieczkowych w II klasie,
    - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
      - prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich wszystkimi trasami turystycznymi w Beskidach Polskich oraz wszystkimi szlakami znakowanymi w Beskidach Słowackich,
      - ogólnej znajomości górskich regionów turystycznych w Polsce,

- d) przygotowanie wycieczki na określony temat.
3. Użyte w ust. 1 i 2 określenia:
- 1) Beskidy Polskie - obejmuje obszar Beskidów oraz Pogórze Karpackie, Spisz, Orawę, Podhale i Pieniny - leżące w granicach PRL,
  - 2) Beskidy Słowackie (i pasma przyległe) - obejmuje Beskid Śląski, Jaworniki, Magurę Orawską, Małą Fatrę po dolinę Wagu, Góry Choczańskie, Góry Lewockie, Magurę Spiską, Góry Czerchowskie, Wyżynę Ondawską i południową partię Bieszczadów łącznie z pasmem Vyhoriatu - leżące w granicach CSRS.

§ 5

1. Kandydat na przewodnika sudeckiego klasy trzeciej powinien wykazać się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami w zakresie przewidzianym programem szkolenia niezbędnymi do:
  - 1) prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich ważniejszymi szlakami znakowanymi w Sudetach Polskich,
  - 2) prowadzenia wycieczek autokarowych ważniejszymi drogami Sudetów Polskich i Czeskich.
2. Przewodnik sudecki powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się:
  - 1) o klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika sudeckiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni wycieczkowych,
    - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
      - prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich wszystkimi szlakami znakowanymi w Sudetach Polskich oraz ważniejszymi szlakami znakowanymi w Sudetach Czeskich,
      - prowadzenia wycieczek autokarowych wszystkimi drogami Sudetów Polskich i Czeskich.
  - 2) o klasę pierwszą:
    - a) trzyletni staż w klasie II przewodnika sudeckiego,
    - b) przepracowanie co najmniej 50 dni wycieczkowych w II klasie,
    - c) wykazanie się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów przewidzianych w programie szkolenia niezbędnymi do:
      - prowadzenia w warunkach letnich wycieczek górskich wszystkimi trasami turystycznymi w Sudetach Polskich i wszystkimi szlakami znakowanymi w Sudetach Czeskich,
      - ogólnej znajomości górskich regionów turystycznych w Polsce.
- d) przygotowanie wycieczki na określony temat.
3. Użyte w ust. 1 i 2 określenia:
  - 1) Sudety Polskie - obejmuje obszar Sudetów wraz z Przedgórzem leżące w granicach PRL.
  - 2) Sudety Czeskie (i pasma przyległe) - obejmuje Sudety, Góry Żużyckie, północno-zachodnią część Średniogórza Czeskomorawskiego, Jeseníki, Góry Odrzańskie (do linii komunikacyjnej Decin - Mlada Boleslav - Hradec Kralove - Czeska Trebowa - Olomouc - Ostrawa) - leżące w granicach CSRS.

§ 6

Kandydaci na przewodników miejskich, terenowych, górskich, niezależnie od kwalifikacji, o których mowa w §§ 1 - 5, muszą wykazać się przed komisją egzaminacyjną umiejętnościami zachowania się z grupą wycieczkową w terenie nieznakowanym i orientacją w warunkach ekstremalnych.

§ 7

1. Kandydat na przewodnika zakładowego powinien wykazać się przed komisją ogólnymi wiadomościami o zakładzie pracy i jego procesach produkcyjnych, a także wiadomościami w zakresie przedmiotów objętych programem szkolenia.
2. Warunkiem uzyskania:
  - 1) klasy trzeciej jest przynajmniej dwuletni staż pracy w zakładzie,

- 2) klasy drugiej jest szczegółowa znajomość procesów produkcji, technologii i najnowszych osiągnięć technicznych w zakładzie,
- 3) klasy pierwszej jest:
  - a) wykształcenie wyższe, a w wyjątkowych przypadkach średnie i ponad 10-letni staż pracy w danym zakładzie,
  - b) wysokie kwalifikacje zawodowe i gruntowna znajomość danej dziedziny produkcji w Polsce, jak również orientacja w zakresie tej produkcji za granicą.

§ 8

1. Kandydat na przewodnika muzealnego klasy trzeciej powinien wykazać się przed komisją wiadomościami i umiejętnościami w zakresie przewidzianym programem szkolenia.
2. Przewodnik muzealny powinien ponadto spełniać następujące wymagania przy ubieganiu się o:
  - 1) klasę drugą:
    - a) dwuletni staż przewodnika muzealnego,
    - b) przepracowanie co najmniej 30 dni,
    - c) wykazanie się przed komisją dodatkowymi wiadomościami z zakresu przedmiotów określonych programem szkolenia,
  - 2) klasę pierwszą:
    - a) trzyletni staż w II klasie przewodnika,
    - b) przepracowanie co najmniej 50 dni w II klasie,
    - c) branie udziału w szkoleniu przewodników i kandydatów na przewodników oraz przedłożenie komisji pracy pisemnej na temat związany z zakresem posiadanych uprawnień.

Z A R Z Ą D Z E N I E Nr 11/89

Sekretarza Generalnego PTTK z 1989-04-05 w sprawie zasad zatrudniania i wynagradzania przewodników turystycznych PTTK w jednostkach PTTK

Działając w oparciu o uchwałę Prezydium ZG PTTK nr 165/89 z 1989-03-29 w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK zarządzam, co następuje:

§ 1

Usługi przewodnickie w jednostkach PTTK mogą świadczyć wyłącznie przewodnicy posiadający ważne uprawnienia przewodnika turystycznego PTTK.

§ 2

Zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK negocjuje stawki przewodnickie z:

- 1) zarządem oddziału PTTK i biurem obsługi ruchu turystycznego PTTK,
- 2) innymi jednostkami PTTK prowadzącymi obsługę ruchu turystycznego.

§ 3

Zatrudnianie przewodników w jednostkach PTTK może odbywać się na podstawie:

- 1) umowy o pracę,
- 2) umowy-zlecenia.
- 3) Przewodnik zatrudniony w jednostce PTTK na podstawie umowy o pracę podlega prawom i obowiązkom wynikającym z kodeksu pracy.
- 4) Przewodnik zatrudniony w jednostce PTTK na podstawie umowy-zlecenia podlega przepisom określonym przez jednostkę PTTK, a wynagrodzonymi przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK.

§ 4

Rzecznikiem interesów przewodników wobec jednostki zatrudniającej jest zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK, który może zawierać z tą jednostką umowy określające szczegółowe zasady zatrudniania przewodników oraz ustalać inne świadczenia na rzecz przewodników uwzględniając przy tym miejscowe warunki, możliwości i potrzeby.

§ 5

1. Przewodnicy otrzymują wynagrodzenie stosowne do posiadanej klasy obliczone wg stawki godzinowej lub ryczałtowej.

2. Stawki mogą być różne dla poszczególnych rodzajów przewodnictwa.

§ 6

Przewodnikowi posiadającemu II klasę przysługuje stawka podwyższona do 40% w stosunku do stawki dla klasy III.

§ 7

Przewodnikowi posiadającemu I klasę przysługuje stawka podwyższona do 60% w stosunku do stawki dla klasy III.

§ 8

1. Wysokość stawek ustalona jak w § 5 ulega podwyższeniu maksymalnie do:
  - 1) 100% za prowadzenie wycieczek w językach obcych,
  - 2) 100% za prowadzenie turystów drogami skalnymi do III° trudności wg UIAA (wymagane dodatkowe uprawnienia) - dot. przewodników górskich,
  - 3) 50% za prowadzenie wycieczek wysokogórskich szlakami znakowanymi (Orla Perć, Rysy i t.p.) w okresie letnim,
  - 4) 50% za prowadzenie wycieczek specjalistycznych (wymagających dodatkowych uprawnień, n.p. wyodrębniony obiekt, bądź specjalnych kwalifikacji n.p. język migowy),
  - 5) 25% za prowadzenie wycieczek szlakami górskimi, o ile wycieczka trwa co najmniej 4 godz. (dotyczy przewodników górskich).
2. W przypadku kumulacji uprawnień stosuje się najwyższą procentowo podwyższoną stawkę.

§ 9

Przewodnikowi przysługują świadczenia (jak n.p. noclegi, wyżywienie, wstępy do teatrów i t.p.), które otrzymują uczestnicy wycieczki.

§ 10

W przypadku nie dościa do skutku wycieczki, gdy przewodnik nie otrzyma do obsługi innej, przysługuje mu wynagrodzenie w wysokości wynegocjowanej przez zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK z zarządem oddziału PTTK - biurem obsługi ruchu turystycznego PTTK.

§ 11

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.
2. Interpretacja przepisów niniejszego zarządzenia należy do Zarządu Głównego PTTK po zasięgnięciu opinii Komisji Przewodników Turystycznych ZG PTTK.

Sekretarz Generalny PTTK

(-) Zdzisław Łysio

U C H W A Ł A Nr 61/87

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 1987-08-28
w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych PTTK

1. Działając w oparciu o postanowienie § 8 ust. 2 pkt 1 "Regulaminu Zarządu Głównego PTTK, zarządu wojewódzkiego, zarządu oddziału PTTK", Prezydium ZG PTTK ustala zasady, formy oraz programy szkolenia przewodników turystycznych PTTK określone instrukcją będącą załącznikiem do niniejszej uchwały.
2. Instrukcja uchwalona została w dniu 28 sierpnia 1987 roku z datą obowiązującą od 1 grudnia 1987 r.

Prezydium ZG PTTK

Załącznik do uchwały nr 61/87 Prezydium ZG PTTK z 1987-08-28 uzupełniony o zmiany, do wprowadzenie których Prezydium ZG PTTK upoważniło Komisję Przewodników Turystycznych ZG PTTK

I N S T R U K C J A

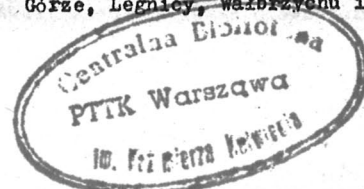
w sprawie zasad, form oraz programów szkolenia przewodników turystycznych

I. Wymogi dotyczące kandydatów na przewodników

1. Kandydatów na przewodników rekrutuje się spośród osób posiadających zainteresowania i predyspozycje psychofizyczne odpowiednie do danego rodzaju przewodnictwa.
2. Kandydat na przewodnika pragnący wziąć udział w szkoleniu składa u organizatora następujące dokumenty:
  - 1) wniosek o przyjęcie na kurs,
  - 2) ankietę personalną,
  - 3) świadectwo lekarskie dopuszczające do wykonywania funkcji przewodnika w określonym rodzaju przewodnictwa; dla kandydatów na przewodników górskich świadectwo lekarskie wydaje lekarz GOPR-u lub przychodni sportowo-lekarskiej,
  - 4) uwierzytelniony odpis świadectwa szkolnego dokumentującego średnie wykształcenie kandydata,
  - 5) opinię zakładu pracy lub uczelni oraz rekomendację PTTK,
  - 6) kandydat na przewodnika górskiego udokumentuje posiadania małej srebrnej odznaki GOT bądź wykaże się podczas sprawdzianu kwalifikacyjnego wiadomościami o terenie przyszłych uprawnień.
3. Kandydatów na przewodników przygotowujących się indywidualnie do egzaminów obowiązują złożenie dokumentów wymienionych w ust. 2.
4. Przewodnicy ubiegający się o nowy rodzaj uprawnień nie podlegają kwalifikowaniu przez Komisję Egzaminacyjną, jeżeli odpowiadają wymogom przewidzianym dla danego rodzaju przewodnictwa.
5. Organizator szkolenia odsyła wymienione w ust. 2 dokumenty do Komisji Egzaminacyjnej Zarządu Wojewódzkiego PTTK, która przeprowadza sprawdzian kwalifikacyjny.
6. Organizator szkolenia zobowiązany jest ułatwić pracę Komisji przez:
  1. zorganizowanie dla kandydatów całodziennych wycieczek pieszych po terenie przyszłych uprawnień, z udziałem członków Komisji,
  2. przeprowadzenie z kandydatami seminarium w wymiarze minimum 10 godzin, uwzględniając tematykę:
    1. elementy najnowszej historii Polski,
    2. geografii turystycznej Polski (wybrane elementy).
7. Do przeprowadzenia sprawdzianu kwalifikacyjnego pomocne są wnioski wynikające z realizacji ust. 6 oraz z rozmów indywidualnych ze zwróceniem szczególnej uwagi na:
  - 1) osobowość i prezencję kandydata,
  - 2) wiadomości z przedmiotów objętych seminarium,
  - 3) przygotowanie turystyczne kandydata,
  - 4) poprawność języka polskiego.

II. Organizacja szkolenia kandydatów

1. Szkolenie kandydatów na przewodników do uzyskania uprawnień danego rodzaju przewodnictwa na określony teren odbywa się w formie:
  - 1) kursów stacjonarnych i zaocznych,
  - 2) indywidualnego przygotowania się w zakresie wiadomości i umiejętności wymaganych regulaminem przywódczym oraz programem szkolenia.
2. Decyzję o rozpoczęciu szkolenia kandydatów:
  - 1) na przewodników górskich - wydaje Zarząd Główny PTTK,
  - 2) na przewodników górskich - tatrzańskich - wydają Zarządy Wojewódzkie PTTK w Katowicach, Krakowie i Nowym Sączu,
  - 3) na przewodników górskich - sudeckich - wydają Zarządy Wojewódzkie PTTK w Jeleniej Górze, Legnicy, Wałbrzychu i Wrocławiu,

- 4) na przewodników górskich - beskidzkich - wydają Zarządy Wojewódzkie PTTK w Bielsku Białej, Katowicach, Krakowie, Nowym Sączu, Przemysłu, Rzeszowie i Tarnowie.
3. Szkolenie kandydatów na przewodników organizuje oddział PTTK. Oddział może zlecić przeprowadzenie szkolenia bezpośrednio koła-klubowi przewodników turystycznych PTTK. Kierownikiem kursu powinien być instruktor przewodnictwa PTTK. O rozpoczęciu szkolenia należy poinformować ZW PTTK właściwy dla nadania określonych uprawnień dla siedziby koła oraz Zarząd Główny PTTK. Zarząd Wojewódzki PTTK może podjąć decyzję wspólnie z Komisją Przewodników Turystycznych ZW PTTK organizowania kursu przewodnickiego wspólnie dla kandydatów jednego rodzaju przewodnictwa z kilku oddziałów PTTK.
4. Po zakończeniu szkolenia, a przed poddaniem się egzaminowi, kandydat na przewodnika obowiązany jest odbyć bezpłatnie praktyki polegające na częściowym lub całkowitym prowadzeniu wycieczek pod nadzorem instruktora przewodnictwa lub doświadczonego przewodnika I lub II klasy wyznaczonego przez kierownika kursu (lub opiekuna kandydata przygotowującego się indywidualnie) w porozumieniu z Komisją szkoleniową koła-klubu przewodników turystycznych PTTK lub Komisją Przewodników Turystycznych ZW PTTK.
5. Praktyki obejmują 5-15 dniówek. Decyzję o ich liczbie podejmuje kierownik kursu bądź opiekun kandydata przygotowującego się indywidualnie, odrębnie dla poszczególnych kandydatów.
6. Przewodnicy, pod opieką których kandydat odbywa praktyki, składają kierownikowi kursu (w przypadku kandydata szkolącego się indywidualnie - organizatorowi szkolenia) ocenę praktyki na piśmie.
7. Kandydatów na przewodników górskich obowiązują do odbycia szkolenia podstawowego z zakresu bezpieczeństwa w Szkole Górskiej Przewodników PTTK lub według jej programu.
8. Po zakończeniu szkolenia i odbyciu przez kandydatów praktyk kierownik kursu składa do Komisji Przewodników Turystycznych Zarządu Wojewódzkiego PTTK pisemne sprawozdanie wraz z imienną listą uczestników i ocenami praktyk.
9. Kandydat na przewodnika zakładowego odbywa szkolenie na kursie organizowanym przez oddział PTTK lub Komisję Przewodników Turystycznych Zarządu Wojewódzkiego PTTK dla osób zatrudnionych w zakładach położonych na terenie ich działania lub dla jednego zakładu, jeżeli zgłosi się nie mniej niż 10 kandydatów.
10. Kurs dla kandydatów na przewodników (za wyjątkiem przewodników muzealnych lub zakładowych) może być zorganizowany dla co najmniej 20 uczestników.
11. Programy szczegółowe szkolenia powinny być opracowane i dostosowane do potrzeb, rodzaju i specyfiki przewodnictwa na określonym terenie na podstawie programów ramowych, stanowiących załącznik do instrukcji. Szczegółowe programy ustala organizator szkolenia. Programy zatwierdza Komisja Przewodników Turystycznych Zarządu Wojewódzkiego PTTK.

III. Organizacja doszkalania przewodników turystycznych

1. Organizacja doszkalania przewodników turystycznych zrzeszonych w kołach-klubach przewodników turystycznych PTTK ma na celu:
- stałe pogłębianie i aktualizowanie wiadomości oraz doskonalenie umiejętności przewodnickich,
  - stwarzanie warunków do uzyskiwania wyższych klas i poszerzania terenu uprawnień przewodnickich,
  - kształtowania pożądanych postaw społecznych i etycznych.
2. Programy szkolenia na klasy wyższe oraz rozszerzające uprawnienia winny być oparte o ramowe programy stanowiące załącznik do niniejszej instrukcji.
3. Koło-klub przewodników turystycznych PTTK obowiązany jest składać roczne plany potrzeb rzeczowe i finansowe oraz programy doszkalania Komisji Przewodników Turystycznych ZW PTTK.
4. Doszkalanie winno być prowadzone w formie: - obowiązkowego szkolenia organizowanego przez

koło-klub przewodników turystycznych PTTK względnie Komisję Przewodników Turystycznych ZW PTTK,

- samokształcenia. Zarządy kół-klubów przewodników turystycznych PTTK określa obowiązującą przewodników w danym roku ilość szkoleń.
5. Przewodnicy, którzy w danym roku bez zgody zarządu koła-klubu przewodników turystycznych PTTK nie uczestniczyli w obowiązkowym doszkalanu, bądź nie oprowadzali wycieczek, mogą być poddani sprawdzianowi z zakresu wiedzy i umiejętności.
6. Sprawdzian z zakresu wiadomości i umiejętności przewodnickich (t.zw. egzamin weryfikacyjny) przeprowadza komisja egzaminacyjna ZW PTTK na wniosek:
- organów kontroli pracy i oceny przewodników turystycznych PTTK,
  - zainteresowanego przewodnika skreślonego z rejestru PTTK.

IV. Egzaminowanie

- Komisja Egzaminacyjna ZW PTTK może powołać podkomisję egzaminu praktycznego i teoretycznego.
- W skład podkomisji powinni być powoływani instruktorzy przewodnictwa i doświadczeni przewodnicy I lub II klasy oraz specjaliści z danej dziedziny znający specyfikę pracy przewodnika.
- Podkomisja wybiera ze swego grona przewodniczącego i pracuje w składzie co najmniej dwóch osób (zespół w terenie).
- Egzamin praktyczny odbywa się na terenie uprawnień przewodnika (jeśli jest to egzamin weryfikacyjny) lub przyszłych uprawnień kandydata w warunkach podobnych do typowych dla pracy przewodnika.
- W wyniku egzaminu praktycznego podkomisja egzaminu praktycznego wystawia oceny oraz opinie, które przekazuje wnioskodawcy bądź organizatorowi szkolenia.
- Komisja Egzaminacyjna ZW PTTK przeprowadza egzamin praktyczny i teoretyczny. Egzamin praktyczny może być przeprowadzony w niepełnym składzie komisji. Egzamin praktyczny powinien odbyć się najpóźniej w ciągu 1 miesiąca od chwili otrzymania wniosku. Egzamin teoretyczny powinien być przeprowadzony przy pełnym składzie Komisji Egzaminacyjnej. Egzamin powinien odbyć się najpóźniej w ciągu 1 miesiąca od chwili złożenia Komisji sprawozdania z zakończenia kursu.
- W przypadku negatywnego wyniku egzaminu weryfikacyjnego zarząd koła-klubu przewodników turystycznych PTTK wstrzymuje przewodnikowi przydział wycieczek do czasu uzyskania pozytywnej oceny na egzaminie poprawkowym. Przewodnik może zdawać egzamin weryfikacyjny trzykrotnie.
- W przypadku niepomyślnego wyniku sprawdzianu praktycznego kandydat na przewodnika bądź przewodnik, który rozszerza swoje uprawnienia może ponownie przystąpić do egzaminu praktycznego po upływie co najmniej 3 miesięcy, w terminie uzgodnionym z organizatorem szkolenia bądź zarządem koła-klubu przewodników turystycznych PTTK.

V. Wykładowcy

- Wykładowcy poszczególnych przedmiotów na szkoleniach przewodnickich rekrutują się spośród:
- kadry naukowej odpowiedniej specjalności,
  - specjalistów danej dziedziny wiedzy posiadających odpowiednie kwalifikacje,
  - instruktorów przewodnictwa.

VI. Ramowe programy szkolenia przewodników

- Ramowe programy szkolenia przewodników turystycznych stanowią podstawę do opracowania szczegółowych programów kursów dla kandydatów na przewodników turystycznych oraz programów doszkalania przewodników.
- Szczegółowe programy należy dostosować do specyfiki, rodzaju i terenu uprawnień, winny one obejmować przedmioty wymagane programem ramowym wspólnym dla wszystkich rodzajów przewodnictwa, niezależnie od przedmiotów wymaganych dla danego rodzaju przewodnictwa.
- Ramowe programy szkolenia obejmują obowiązujące przedmioty dla:

- 1) kandydatów na przewodników miejskich, terenowych, górskich, zakładowych i muzealnych, niezależnie od przedmiotów wymaganych programem poszczególnych rodzajów przewodnictwa (załącznik nr 1 do Instrukcji),
  - 2) kandydatów i przewodników ubiegających się o dodatkowe uprawnienia do prowadzenia wycieczek w językach obcych (załącznik nr 2 do Instrukcji),
  - 3) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika miejskiego oraz przewodników miejskich ubiegających się o wyższe klasy (załącznik nr 3 do Instrukcji),
  - 4) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika terenowego oraz przewodników terenowych ubiegających się o wyższe klasy lub rozszerzenie terenu uprawnień przewodnickich (załącznik nr 4 do Instrukcji),
  - 5) przewodników terenowych ubiegających się o dodatkowe uprawnienia na trasy krajowe (załącznik nr 5 do Instrukcji),
  - 6) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego bez względu na grupy górskie (załącznik nr 6 do Instrukcji),
  - 7) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika beskidzkiego oraz przewodników beskidzkich ubiegających się o klasy wyższe (załącznik nr 7 do Instrukcji),
  - 8) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika sudeckiego, przewodników ubiegających się o klasy wyższe oraz wymagania na uzyskanie dodatkowych uprawnień na prowadzenie turystów drogami skalnymi oraz wycieczek narciarskich (załącznik nr 8 do Instrukcji),
  - 9) kandydatów ubiegających się o uprawnienia przewodnika tatrzańskiego oraz przewodników tatrzańskich ubiegających się o klasy wyższe (załącznik nr 9 do Instrukcji),
  - 10) kandydatów na przewodników zakładowych oraz przewodników zakładowych ubiegających się o klasy wyższe (załącznik nr 10 do Instrukcji),
  - 11) kandydatów na przewodników muzealnych oraz przewodników muzealnych ubiegających się o wyższe klasy (załącznik nr 11 do Instrukcji).
4. Ramowe programy szkolenia określają przedmioty, których znajomość wymagana jest przy egzaminie praktycznym, teoretycznym lub sprawdzianie kwalifikacyjnym.
5. Zaleca się łączenie przedmiotów, które powtarzają się w ramach programach obowiązujących dany rodzaj przewodnictwa.
6. Programy szkoleń specjalistycznych i wymagania organizacyjne, w wyniku których przewodnicy mogą otrzymać dodatkowe uprawnienia nie uwzględnione w niniejszej instrukcji wymagają zatwierdzenia przez Komisję Przewodników Turystycznych ZG PTTK.

U C H W A Ł A Nr 168/89

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 1989-03-29
w sprawie "Regulaminu koła-klubu przewodników
turystycznych PTTK"

1. Działając w oparciu o przepisy Statutu PTTK § 21 ust. 2 pkt 6 oraz z upoważnienia Zarządu Głównego PTTK - Prezydium ZG PTTK uchwała "Regulamin koła-klubu przewodników turystycznych PTTK" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. "Regulamin koła-klubu przewodników turystycznych PTTK" wchodzi w życie z dniem uchwalenia.
3. Traci moc "Regulamin koła przewodników turystycznych PTTK umocowany uchwałą nr 33/86 Prezydium ZG PTTK z 25 września 1986 r. jako regulamin tymczasowy.

Prezydium ZG PTTK

R E G U L A M I N

KOŁA-KLUBU PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH PTTK

1. Organizacja i zadania koła-klubu przewodników turystycznych PTTK

§ 1

1. Podstawowym ogniwem zrzeszania się w PTTK przewodników turystycznych PTTK, zwanych dalej przewodnikami, i ich działalności jest:
  - 1) koło przewodników turystycznych PTTK - zwane dalej kołem,
  - 2) klub przewodników turystycznych PTTK na prawach koła - zwany dalej klubem.
2. Koło-klub przewodników działa w ramach struktury oddziału PTTK.

§ 2

Koło przewodników PTTK zrzesza przewodników, którzy swą przynależność do PTTK dokumentują w kole poprzez złożenie deklaracji członka PTTK i opłacanie składki członka PTTK.

§ 3

1. Klub przewodników PTTK zrzesza przewodników, którzy swą przynależność do PTTK dokumentują w klubie poprzez złożenie deklaracji członka PTTK i opłacanie składki członka PTTK oraz dodatkowej składki klubowej wg zasad określonych w § 4.
2. Klub przewodników niezależnie od członków Klubu, o których mowa w ust. 1, może grupować w klubie dla obsługi ruchu turystycznego, podnoszenia kwalifikacji, wymiany doświadczeń i t.p. celów - przewodników PTTK, którzy są członkami PTTK w innych kołach, klubach na prawach kół (n.p. koła zakładowe, osiedlowe, uczelniane, przewodników innego rodzaju).

§ 4

1. Wysokość składki klubowej uchwała walne zebranie klubu.
2. Składka klubowa w całości pozostaje w klubie i jest przeznaczona na potrzeby klubu i jego członków.
3. Zarząd klubu decyduje o szczegółowym przeznaczeniu składki klubowej. Na walnym zebraniu klubu składa informację o jej wykorzystaniu.

§ 5

Klub za zgodą zarządu oddziału może należeć - na prawach członka wspierającego - do innych stowarzyszeń o podobnych celach i działalności.

§ 6

1. Uchwałę wyrażającą wolę przewodników o powołaniu koła lub klubu podejmują przewodnicy na zebraniu założycielskim, a w przypadku przekształcenia działającej już jednostki, na walnym zebraniu koła-klubu.
2. 1) Uchwała, o której mowa w ust. 1 podlega zatwierdzeniu przez prezydium macierzystego zarządu oddziału.
2) Uchwała o powołaniu koła-klubu powinna być przekazana do wiadomości komisji przewodników turystycznych ZW PTTK oraz Komisji Przewodników Turystycznych ZG PTTK, która prowadzi centralny rejestr kół-klubów przewodników turystycznych PTTK.

§ 7

1. Koło-klub może posiadać sztandar lub proporzec oraz własną odznakę przewodnicką.
2. Projekt sztandaru koła-klubu podlega zatwierdzeniu zgodnie z "Regulaminem ZG, ZW i ZO PTTK". Projekt proporca i odznaki przewodnickiej zatwierdza zarząd oddziału PTTK.
3. Odznaka przewodnicka koła-klubu powinna być noszona przez przewodników koła-klubu obok odznaki przewodnickiej właściwej dla danego rodzaju przewodnictwa.
4. Koło-klub może przyjmować imiona osób szczególnie zasłużonych dla Towarzystwa, środowiska lub regionu. Wniosek zarządu koła-klubu podlega zatwierdzeniu przez zarząd oddziału PTTK.

§ 8

Do zadań koła-klubu przewodników turystycznych PTTK należą:

- 1) zrzeszanie w PTTK przewodników posiadających uprawnienia zgodne z obowiązującymi w PTTK przepisami,
- 2) obsługa ruchu turystycznego w zakresie posiadanych przez przewodników uprawnień,
- 3) sprawowanie opieki, nadzoru i kontroli pracy przewodników członków koła-klubu,
- 4) organizowanie kursów dla kandydatów na przewodników,
- 5) prowadzenie szkolenia i doszkalania przewodników,
- 6) prowadzenie działalności wydawniczej ze szczególnym uwzględnieniem materiałów szkoleniowych,
- 7) prowadzenie działalności socjalno-bytowej,
- 8) organizowanie i ułatwianie przewodnikom uprawiania turystyki we wszystkich jej formach oraz działalności krajoznawczej,
- 9) współdziałanie z zarządem oddziału oraz biurem obsługi ruchu turystycznego PTTK w zakresie:
  - przydzielania przewodnikom wycieczek,
  - ustanawiania stawek i zasad płacowych,
  - wykorzystania funduszu przewodnickiego,
  - sprzętu i odzieży ochronnej,
  - spraw socjalno-bytowych,
  - wyróżniania i odznaczania przewodników jako dowodu uznania za ich pracę i społeczną działalność,
- 10) współdziałanie z zarządem wojewódzkim PTTK, a w szczególności z komisją przewodników turystycznych ZW PTTK, z wojewódzkim zespołem kontroli pracy przewodników, komisją egzaminacyjną przewodników turystycznych ZW PTTK oraz, w miarę potrzeb, z innymi komisjami działającymi przy ZW PTTK,
- 11) słuzenie fachowością i wiedzą przewodnicką innym jednostkom organizacyjnym oraz komisjom działającym przy oddziale w realizowaniu zadań programowych.

§ 9

1. W celu zapewnienia środków na działalność programową koło-klub PTTK może prowadzić działalność gospodarczą.
2. Działalność, o której mowa w ust. 1 może być prowadzona przez koło-klub na podstawie uchwały zarządu oddziału zgodnie z przepisami obowiązującymi w Towarzystwie.

§ 10

1. Do zorganizowania koła-klubu wymagana jest liczba 15 przewodników - członków PTTK, posiadających uprawnienia zgodne z obowiązującymi w PTTK przepisami.
2. Koła-kluby tworzy się w zasadzie dla każdego rodzaju przewodnictwa oddzielnie, a to dla przewodników:
  - 1) miejskich,
  - 2) terenowych,
  - 3) górskich (tatrzańskich, beskidzkich, sudeckich),
  - 4) zakładowych,
  - 5) w muzeach.
3. 1) W jednej miejscowości powinno być tworzone jedno koło-klub dla danego rodzaju przewodnictwa (nie dotyczy przewodników zakładowych, muzealnych),
  - 2) Odstępstwo od zasady wymienionej w pkt 1 wymaga akceptacji prezydium zarządu wojewódzkiego PTTK.
4. W środowisku akademickim mogą być tworzone studenckie koła przewodników turystycznych PTTK.
5. Jeżeli ilość przewodników jednego rodzaju, jak też uzyskanie innych dodatkowych uprawnień przez przewodników nie uzasadnia tworzenia odrębnego koła-klubu, dopuszcza się tworzenie kół-klubów mieszanych.
6. W poszczególnych zakładach pracy, w których liczba przewodników zakładowych wynosi nie mniej niż 15 osób, powinno być zorganizowane koło-klub przewodników zakładowych. W przypadku mniejszej ilości przewodników w poszczególnych zakładach pracy, ZW PTTK może zalecić powołanie koła-klubu zrzeszającego wszystkich przewodników zakładowych z terenu miasta przy jednym z oddziałów PTTK.

§ 11

1. W przypadku mniejszej ilości przewodników niż 15, zarząd oddziału PTTK tworzy sekcję przewodników zrzeszającą przewodników posiadających różne rodzaje uprawnień.
2. Sekcja przewodników działa jak koło-klub z tym, że walne zebranie członków wybiera zarząd sekcji składający się z 3 osób, w tym przewodniczącego.
3. Zarząd sekcji jest upoważniony do prowadzenia postępowań w sprawach dyscyplinarnych przewodników. Nadzór nad działalnością sekcji sprawuje zarząd oddziału PTTK.

§ 12

1. Zebrania założycielskie koła-klubu zwołuje zarząd oddziału PTTK informując o tym komisję przewodników turystycznych ZW PTTK.
2. Porządek zebrania założycielskiego powinien obejmować:
  - 1) wybór prezydium,
  - 2) omówienie przez przedstawiciela zarządu oddziału PTTK zadań statutowych Towarzystwa, ze szczególnym uwzględnieniem zadań koła-klubu przewodników turystycznych PTTK,
  - 3) podjęcie uchwały wyrażającej wolę członków o powołaniu koła lub klubu na prawach koła,
  - 4) wybór zarządu i komisji rewizyjnej koła-klubu,
  - 5) omówienie i podjęcie uchwały określającej kierunki działania koła-klubu na okres kadencji.
3. Dokumentacja z zebrania założycielskiego koła-klubu powinna być przekazana macierzystemu zarządowi oddziału.

II. Władze koła-klubu

§ 13

1. Władzami koła-klubu są:
  - 1) walne zebranie,
  - 2) zarząd,
  - 3) komisja rewizyjna.
2. Kadencja władz koła-klubu trwa 2 lata.
3. 1) walne zebranie koła-klubu zbiera się raz w roku dla przyjęcia sprawozdania zarządu oraz raz na dwa lata dla dokonania wyboru władz koła-klubu oraz ustalenia kierunków działania na okres kadencji.
  - 3) Walne zebranie koła-klubu zwoływane jest przez zarząd koła-klubu co najmniej na 14 dni przed terminem zebrania.

§ 14

1. W walnym zebraniu koła przewodników z głosem decydującym udział biorą przewodnicy PTTK zrzeszeni w tym kole.
2. W walnym zebraniu klubu z głosem decydującym udział biorą przewodnicy zrzeszeni w klubie oraz przewodnicy zgrupowani dla obsługi wycieczek, podnoszenia kwalifikacji i wymiany doświadczeń - będący członkami PTTK w innym kole-klubie.
3. W walnym zebraniu koła-klubu z głosem doradczym udział biorą:
  - 1) członkowie honorowi PTTK,
  - 2) przedstawiciele władz nadrzędnych PTTK,
  - 3) osoby zaproszone.
4. Przewodnicy uczestniczący w walnym zebraniu koła-klubu z głosem decydującym powinni w miarę potrzeb móc się okazać:
  - 1) legitymacją PTTK z opłaconą na bieżąco składką członka PTTK,
  - 2) ważną legitymacją przewodnika turystycznego PTTK.

§ 15

1. Walne zebranie koła jest prawomocne:
  - 1) w kołach liczących do 150 przewodników PTTK, jeżeli przybyło na nie co najmniej 1/3 liczby przewodników zrzeszonych w kole,
  - 2) w kołach liczących powyżej 150 przewodników PTTK, jeżeli przybyło na nie co najmniej 50 przewodników zrzeszonych w kole.
2. Walne zebranie klubu jest prawomocne:
  - 1) w klubach liczących do 150 przewodników PTTK zrzeszonych i zgrupowanych dla obsługi ruchu turystycznego, podnoszenia kwalifikacji i wymiany doświadczeń - jeżeli przybyła na nie co najmniej 1/3 liczby przewodników zrzeszonych i zgrupowanych.

- 2) w klubach liczących powyżej 150 przewodników PTTK zrzeszonych i zgrupowanych w klubie dla obsługi ruchu turystycznego, podnoszenia kwalifikacji i wymiany doświadczeń - jeżeki przybyło na nie co najmniej 50 przewodników PTTK zrzeszonych i zgrupowanych.

§ 16

1. Do władz koła mogą być wybierani tylko przewodnicy zrzeszeni w tym kole.
2. Do władz klubu mogą być wybierani przewodnicy zrzeszeni w klubie jak i przewodnicy PTTK zgrupowani w klubie dla obsługi ruchu turystycznego, podnoszenia kwalifikacji i wymiany doświadczeń.

§ 17

1. Delegatami koła-klubu na zjazd oddziału PTTK mogą być wybrani przez walne zebranie koła-klubu tylko przewodnicy PTTK, którzy są zrzeszeni w tym kole-klubie.
2. Liczbę delegatów wybieranych na zjazd oddziału określa uchwała zarządu oddziału dot. kłucza wyborczego i rozdzielnika mandatów na zjazd oddziału - zatwierdzona przez ZW PTTK.

§ 18

Do wyboru władz koła-klubu, przeprowadzania walnych zebrań kół-klubów przewodników turystycznych PTTK mają zastosowanie przepisy zawarte w "Regulaminie wyborczym władz kół (klubów na prawach kół), oddziałów, jednostek wojewódzkich PTTK oraz delegatów na Zjazd Krajowy, zjazdy wojewódzkie i zjazdy oddziałów" - uchwalonym przez Zarząd Główny PTTK, z wyjątkiem tych, które ze względu na specyfikę kół-klubów przewodników turystycznych PTTK zawarte zostały w niniejszym regulaminie.

§ 19

1. Zarząd koła-klubu kieruje bieżącą działalnością koła-klubu w okresie między walnymi zebrań i ponosi za nią odpowiedzialność przed walnym zebraniem koła-klubu oraz przez zarządem oddziału.
2. Zarząd koła-klubu składa się z 5-20 członków wybranych przez walne zebranie koła-klubu.
3. Zarząd wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.
4. Zarząd w okresie kadencji może uzupełnić swój skład drogą kooptacji nowych członków w miejscach ustępujących, w ilości nie przekraczającej 1/3 liczby osób wybranych przez walne zebranie koła-klubu.
5. W zarządach kół-klubów liczących powyżej 10 osób może być powołane prezydium.
6. Prezydium kieruje działalnością koła-klubu w okresie między posiedzeniami zarządu z wyjątkiem:
  - 1) zwoływania walnego zebrania,
  - 2) uchwalania planów działania i preliminarza budżetowego.

§ 20

Uchwały zarządu koła-klubu i jego prezydium zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 1/2 liczby członków zarządu. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 21

1. Posiedzenia zarządu koła-klubu odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał.
2. Posiedzenia prezydium zarządu koła-klubu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz w miesiącu.

§ 22

- Do zadań i kompetencji zarządu koła-klubu należy:
- 1) zwoływanie walnych zebrań,
  - 2) realizacja uchwał władz nadrzędnych oraz walnego zebrania,
  - 3) uchwalenie planów działania i budżetu koła-klubu,
  - 4) zarządzanie funduszami i majątkiem koła-klubu w granicach budżetu,
  - 5) reprezentowanie PTTK na terenie swego działania.

- 6) realizowanie zadań koła-klubu, o których mowa w § 8 i § 9 niniejszego regulaminu.
- 7) czuwanie nad wykonywaniem obowiązków statutowych przez przewodników jako członków PTTK oraz wynikających z posiadanych uprawnień przewodnika turystycznego PTTK,
- 8) prowadzenie ewidencji członków oraz zbieranie składek członka PTTK, a w przypadku klubu - także składek klubowych,
- 9) powoływanie zespołu szkoleniowego, zespołu d/s dyscyplinarnych, zespołu kontroli pracy przewodników oraz innych w miarę potrzeb koła-klubu,
- 10) opiniowanie i składanie wniosków do zarządu wojewódzkiego PTTK o nadanie wyższej klasy przewodnickiej, rozszerzenie uprawnień, nadanie uprawnień dodatkowych oraz językowych a także przedłużanie uprawnień przewodnika turystycznego PTTK,
- 11) typowanie i opiniowanie wniosków kandydatów na instruktorów przewodnictwa,
- 12) nadawanie godności członka seniora i zasłużonego przewodnika zgodnie z zasadami określonymi w "Regulaminie przewodnika turystycznego PTTK",
- 13) występowanie z wnioskami w sprawie nagradzania i odznaczania przewodników zgodnie z zasadami określonymi w "Karcie praw i obowiązków członka PTTK",
- 14) wnioskowanie na walnym zebraniu koła-klubu o nadanie godności przewodnika honorowego,
- 15) prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości z działalności koła-klubu oraz deklaracji pracy przewodnika,
- 16) opieka nad kandydatami na przewodników,
- 17) stosowanie na wniosek zespołu d/s dyscyplinarnych, czy zespołu kontroli pracy przewodników kar przewidzianych w "Regulaminie przewodników turystycznych PTTK", a w razie potrzeby wnioskowanie do zarządu wojewódzkiego PTTK o odebranie uprawnień przewodnika turystycznego PTTK,
- 18) składanie sprawozdań rocznych i za okres kadencji walnemu zebraniu koła-klubu oraz zarządowi oddziału PTTK.

§ 23

1. Zespół szkoleniowy jest fachowym organem zarządu koła-klubu realizującym wytyczne władz PTTK w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez przewodników.
2. Do zadań i obowiązków zespołu szkoleniowego należy:
  - 1) prowadzenie planowanego kształcenia przewodników i szkolenia kandydatów na przewodników,
  - 2) czuwanie, aby prowadzone szkolenie osiągnęło zamierzone cele poprzez:
    - właściwą organizację szkolenia,
    - opracowywanie programów szkolenia w oparciu o zasady i ramowe programy szkolenia uchwalone przez Prezydium ZG PTTK,
  - 3) inicjowanie i wydawanie skryptów szkoleniowych w porozumieniu z komisją przewodników turystycznych ZW PTTK,
  - 4) opracowywanie tematyki prac pisemnych dla przewodników ubiegających się o pierwszą klasę oraz zapewnienie im możliwości odbycia stosownych zajęć. Tematy prac podlegają zatwierdzeniu przez komisję przewodników turystycznych ZW PTTK.

§ 24

1. Zespół kontroli pracy przewodników PTTK prowadzi kontrolę pracy przewodników PTTK koła-klubu, przy którym działa. Celem kontroli jest stwierdzenie poziomu i zasobu posiadanych przez przewodników wiadomości, a następnie określenie dalszych kierunków podnoszenia kwalifikacji przewodników.
2. Wytyczne w sprawie składu osobowego, zasad organizacji i form działania zespołu kontroli pracy przewodników PTTK określone zostały przez Zarząd Główny PTTK oddzielnym dokumentem.

§ 25

1. Zespół d/s dyscyplinarnych powołuje zarząd koła-klubu w uzgodnieniu z zarządem oddziału PTTK w składzie 5-7 osób. W jego skład wchodzi przewodnicy o długoletnim stażu i nie-

nagannej opinii. Zespół wybiera ze swego grona przewodniczącego i sekretarza. Zespół rozpatruje sprawy i orzeka w składzie 3-osobowym.

2. Do zadań zespołu należy:

- 1) postępowanie i rozpatrywanie w sprawach dyscyplinarnych dotyczących członków koła-klubu,
  - 2) stawianie wniosków do zarządu koła-klubu w sprawie orzekania kar, zgodnie z postanowieniami zawartymi w Zarządzeniu nr 10/89 Sekretarza Generalnego PTTK z 1989-03-05 w sprawie przewodnictwa turystycznego PTTK,
  - 3) rozpatrywanie spraw wniesionych przez przewodników indywidualnie lub zbiorowo, na wniosek osób fizycznych, prawnych oraz pracodawcy. Wniosek powinien być wniesiony na piśmie i uzasadniony.
3. Posiedzenia zespołu d/s dyscyplinarnych są prowadzone jawnie, jednak na wniosek któregoś z członków ze stron lub z uwagi na charakter sprawy, przewodniczący może zarządzić tajność rozprawy. Posiedzenia zespołu są protokołowane.
4. Od decyzji zespołu d/s dyscyplinarnych przysługuje odwołanie do zarządu oddziału PTTK w terminie 14 dni od doręczenia orzeczeń. Decyzja oddziału jest ostateczna.

§ 26

1. Zarząd koła-klubu może być zawieszony w czynnościach uchwałą zarządu oddziału PTTK, jeżeli jego działalność jest niezgodna z przepisami prawa, Statutem PTTK oraz niniejszym regulaminem.
2. W razie zawieszenia zarządu koła-klubu, zarząd oddziału PTTK powołuje zarząd tymczasowy koła-klubu, który pełni swoje funkcje do czasu wyboru nowego zarządu przez nadzwyczajne walne zebranie koła-klubu. Termin zwołania walnego zebrania koła-klubu określa zarząd oddziału PTTK w uchwale o zawieszeniu w czynnościach zarządu.

§ 27

1. Nadzwyczajne walne zebranie koła-klubu może być zwołane:
  - 1) z inicjatywy zarządu koła-klubu,
  - 2) na żądanie komisji rewizyjnej koła-klubu,
  - 3) na żądanie zarządu oddziału PTTK, w tym na wniosek komisji przewodników turystycznych ZW PTTK skierowany i pozytywnie rozpatrzony przez zarząd oddziału,
  - 4) w przypadku koła - na żądanie 1/3 liczby przewodników zrzeszonych w kole,
  - 5) w przypadku klubu - na żądanie 1/3 liczby przewodników zrzeszonych w klubie oraz zrępowanych dla obsługi ruchu turystycznego, podnoszenia kwalifikacji i wymiany doświadczeń.
2. Nadzwyczajne walne zebranie koła-klubu obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane.

§ 28

1. Komisja rewizyjna koła-klubu składa się z 3-5 członków wybranych na walnym zebraniu koła-klubu.
2. Komisja rewizyjna wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa i sekretarza.
3. Członkowie komisji rewizyjnej nie mogą być członkami zarządu koła-klubu.
4. Prezes komisji rewizyjnej bądź upoważniony przez prezesa przedstawiciel komisji może brać udział w posiedzeniach zarządu koła-klubu i jego prezydium.
5. Do zakresu działania komisji rewizyjnej koła-klubu należy:
  - 1) kontrolowanie całokształtu działalności koła-klubu ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej,
  - 2) przedkładanie zarządowi uwag o wykonaniu budżetu i o wynikach przeprowadzonych kontroli,
  - 3) składanie walnemu zebraniu koła-klubu sprawozdania ze swojej działalności,
  - 4) stawianie wniosków w sprawie absolutorium dla ustępującego zarządu koła-klubu.

III. Finanse i majątek koła-klubu

§ 29

Koło-klub prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o roczny budżet.

§ 30

Koło-klub może posiadać majątek własny, n.p. sprzęt turystyczny, wyposażenie i urządzenia do działalności organizacyjno-programowej i gospodarczej, zakupiony ze środków własnych, bądź przekazany w użytkowanie w myśl § 31 ust. 1 pkt 2 niniejszego regulaminu.

§ 31

1. Źródłem wpływów koła-klubu są:
  - 1) składki członka PTTK, a w przypadku klubu, także dodatkowe składki klubowe,
  - 2) dotacje i darowizny,
  - 3) wpływy z działalności programowej,
  - 4) odpłatność za korzystanie z wypożyczalni sprzętu oraz bazy i urządzeń turystycznych koła-klubu,
  - 5) dochody z działalności gospodarczej.
2. Poza źródłami określonymi w ust. 1 koło-klub może korzystać także, za pośrednictwem zarządu oddziału, z pomocy finansowej w formie pożyczek i kredytów.
3. Sposób zarządzania funduszami i majątkiem powierzonym koła-klubowi reguluje instrukcja finansowo-księgowa Zarządu Głównego PTTK.

IV. Rozwiązanie koła-klubu

§ 32

1. Rozwiązanie koła następuje na podstawie uchwały walnego zebrania koła podjętej większością co najmniej 2/3 przewodników zrzeszonych w kole.
2. Rozwiązanie klubu następuje na podstawie uchwały walnego zebrania klubu podjętej większością co najmniej 2/3 przewodników turystycznych PTTK zrzeszonych i zgrupowanych w klubie.
3. 1) Rozwiązanie koła-klubu może nastąpić również na podstawie uchwały prezydium zarządu oddziału, w tym na wniosek komisji przewodników turystycznych ZW PTTK zgłoszony i rozpatrzony przez prezydium zarządu oddziału.
2) Przed podjęciem uchwały przez prezydium zarządu oddziału, prezydium powinno wysłuchać przedstawicieli zarządu koła-klubu.
4. Od uchwały wymienionej w ust. 3 przysługuje zarządowi koła-klubu odwołanie do prezydium ZW PTTK w terminie 14 dni od daty podjęcia uchwały.

§ 33

1. W przypadku rozwiązania koła-klubu likwidację jego aktywów i pasywów przeprowadza likwidator ustanowiony przez prezydium zarządu oddziału.
2. Likwidator postępuje zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami PTTK.

V. Przepisy końcowe

§ 34

1. Zarząd koła-klubu posługuje się stemplem podłużnym o następującej treści:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności
Oddział . . . . .
Koło (klub) przewodników . . . . .
(rodzaj przewodnictwa)

(adres)

2. Przy lokalu będącym siedzibą koła-klubu bądź w innych pomieszczeniach na stałe użytkowanych przez koło-klub powinny znajdować się odpowiednio: szyldy i wywieszki zawierające treść jak w ust. 1 z wyjątkiem adresu, zaopatrzone w emblemat PTTK i napis biały na zielonym tle.

§ 35

Prawo interpretacji niniejszego regulaminu przysługuje Zarządowi Głównemu PTTK w porozumieniu z Komisją Przewodników turystycznych ZG PTTK.

1989-04-17

